

Gierzwaluw

ALGEMEEN

De gierzwaluw is een zomergast (april-augustus) die bijna uitsluitend in steden en dorpen broedt. In de winter trekt de soort naar Zuidelijk Afrika. Gierzwaluwen broeden doorgaans in kolonies of in los kolonieverband en zijn erg honkvast. Vaak nestelen ze in ventilatieschachten, kroonlijsten, onder dakpannen of dakgoten, achter regenpijpen of in andere openingen van gebouwen en kerktorens, zoals oude steigergaten. Neststenen en nestkasten worden ook gebruikt. Gierzwaluwen zijn behendige vliegers die hun leven vooral in de lucht doorbrengen.

Typisch voor gierzwaluwen zijn de sikkelvormige vleugels. Daarmee jagen ze in de lucht razendsnel op insecten, aan de hand van diepe vleugelslagen en lange glij- of zweefvluchten. Ze hebben een donker verenkleed met een onopvallende lichte keelvlak. Gierzwaluwen zijn te onderscheiden van de 'echte' zwaluwen (huiszwaluw of boerenzwaluw) door een donkere onderzijde, andere manier van vliegen en de vleugelvorm.

■ ALGEMEEN VOORKOMEN ■ BROEDPERIODE

BROEDGEGEVEN

BROEDPERIODE: midden april tot eind augustus

NEST: komvormig en slordig nest, gemaakt van hooi, veertjes, haren en zaadpluis dat ze met speeksel aan elkaar plakken. Gierzwaluwen maken geen moddernest.

AANTAL EIEREN: 2-3 eieren

BROEDDUUR: 18-22 dagen

JONGEN: vliegen na gemiddeld 42 dagen uit

WAT KAN JE DOEN?

→ NESTGELEGENHEID INBOUWEN OF OPBOUWEN

Bij **NIUWBOUW OF RENOVATIE** zijn er vaak mogelijkheden om nestkasten of neststenen toe te voegen. Inbouwen heeft de voorkeur op opbouwen, wegens duurzamer. Steigergaten behoud je best volgens de Ferri-methode (zie onder).

AANTAL NESTKASTEN/NEST-

STENEN: bij voorkeur minimaal 5 en liefst zoveel mogelijk (wel duidelijk gegroepeerd) op minstens 6 m hoogte en minimaal 20 cm van elkaar. Zorg dat invliegopeningen bij aangrenzende nestkasten van elkaar weg hangen. Indien 5 nestkasten praktisch niet mogelijk is, zijn 1 of 2 nestkasten toch al beter dan er geen te plaatsen.

PLAATSING NESTKASTEN: onder de dakrand, bij voorkeur op blinde, monotone zijanten van gebouwen met een aanvliegroute van minstens 5 m. Voorkom dat nestkasten in de felle zon hangen (zeker bij opbouw). Houd de nestkasten bij opbouw uit de zon tussen 9u en 19u.

→ FERRI-METHODE

Door een diagonaal **DOORGESLEPEN BAKSTEEN** te plaatsen in oude steigergaten, kan je een nestgelegenheid voor gierzwaluwen creëren.

32 MM tussen de top van de baksteen en de bovenzijde van het steigergat. Op deze manier wordt de ruimte ontoegankelijk voor spreeuwen, stadsduiven of roofvogels.

Sluit de ruimte achter het steigergat met een plankje of blokje af om een **AFGESLOTEN HOLTE** te creëren.

ORIËNTATIE: ingang op noorden, oosten of noordoosten. In principe kan een nestkast in alle richtingen als er geen rechtstreekse slagregen in de invliegopeningen kan vallen. Anders riskeer je dat er water in de kast komt te staan. Met soort afdakje of een dakgoot als oversteek vermijd je dat. Een schuin ingebouwde toegang is ook een optie, zodat het water er vanzelf uitloopt.

MATERIALEN: hout, houtbeton of vezelcement.

HOOGTE: minstens 6 m hoog.

MINIMALE BINNENMATEN NEST-

KAST L x B x H: 25 x 15 x 13 cm met een invliegopening van 60 mm lang, 30-32 mm hoog en tussen 0 en 30 mm boven de bodem van de kast.

VEILIGHEID: vrije uitvliegmogelijkheid van minstens 5 m voor en ca. 5 m valruimte onder de verblijfplaats. Merk op dat dit voor een ideale situatie geldt, iets minder is daarom ook soms mogelijk. Kasten mogen niet bereikbaar zijn voor marters en katten (dus niet boven een toegankelijke 'loopruimte' voor predatoren).

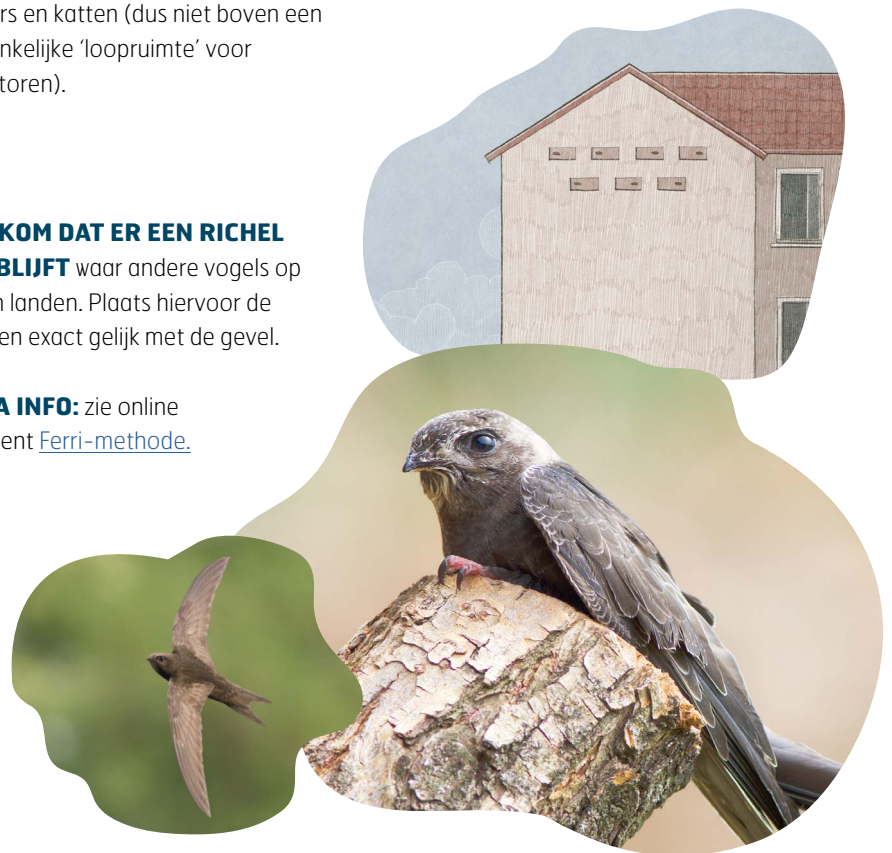
VOORKOM DAT ER EEN RICHEL OVERBLIJFT waar andere vogels op kunnen landen. Plaats hiervoor de baksteen exact gelijk met de gevel.

EXTRA INFO: zie online document [Ferri-methode](#).

SLAAGKANS: aanwezige broedparen in de buurt verhogen de kans op slagen van nestkastacties aanzienlijk. Zijn er geen aanwezige broedparen in de buurt, dan kan je de slaagkans ook verhogen door gierzwaluwen te lokken met geluid. Geluid kan je bijvoorbeeld afspelen met een soort luidspreker ('tweeter'). Dit doe je best zo dicht mogelijk bij de ingang van de nieuwe nestkast of, nog beter, vanuit de nestkast zelf. Het geluid speel je idealiter in de voormiddag af tot 13u en 's avonds vanaf 18u tot zonsondergang (van eind mei tot eind juli). Op het moment dat één van de nestkasten bezet is, stop je best met geluid afspelen. Geluiden zijn te vinden via het internet. Meer info: gierzwaluwen@natuurpunt.be

ONDERHOUD: nestkasten moeten niet schoongemaakt worden.

Gebruik **GEEN GIERZWALUWPANNEN**. Uit onderzoek blijken die niet efficiënt te zijn in de huidige staat omdat ze veel te warm worden in de zon (zelfs op noord-zijde).

HOE PRAKTISCH EEN GIERZWALUWVOORZIENING INBOUWEN?

Zie: '05 Verhoogde dakrand Factsheet' - '06 Dakoversteek Factsheet' - '07 Dakgoot Factsheet' - '08 Gevel inbouwstenen Factsheet' - '12 Stellinggat Factsheet'

[Zie Ecopedia: Faunavoorzieningen per gebouwdeel voor meer ecologische en bouwtechnische informatie](#)